

Debata - je umetna inteligenca lahko rešitev za podnebne spremembe?

Ida Tarman Šmit
Srednja zdravstvena šola Ljubljana

Mednarodna konferenca Ekošole
Kostanjevica na Krki, 31. 05. 2025

1. Izhodišča in cilji

Umetna inteligenca in podnebne spremembe zaznamujejo naše življenje.

Obravnavali smo ju s pomočjo debate kot metode in oblike dela.

1. Izhodišča in cilji

Za debato kot obliko in metodo dela smo se odločili:

- ker razvija kritično mišljenje;
- ker krepi veščine javnega nastopanja in samozavest;
- ker dijake uči, kako najti rešitve za probleme, kajti priprava na debato je raziskovanje;
- ker si na naši šoli prizadevamo, da bi kultura dialoga postala vrednota;
- ker v debati povežemo aktualna področja, ki se nas danes zelo dotikajo;
- ker debata spreminja znanje v obnašanje.

1. Izhodišča in cilji

To trditev smo izbrali:

- ker umetna inteligenca pronica v vse pore našega življenja in nam ga kroji;
- ker menimo, da se v razvoj umetne inteligence vlaga vse več, v razvoj človeške zavesti pa vse manj;
- ker želimo ozaveščati o podnebnih spremembah, ki jih na lastni koži vsi čutimo.

CLIMATE CHANGE

9.5.2024 – pro et contra DEBATA

I've got this!

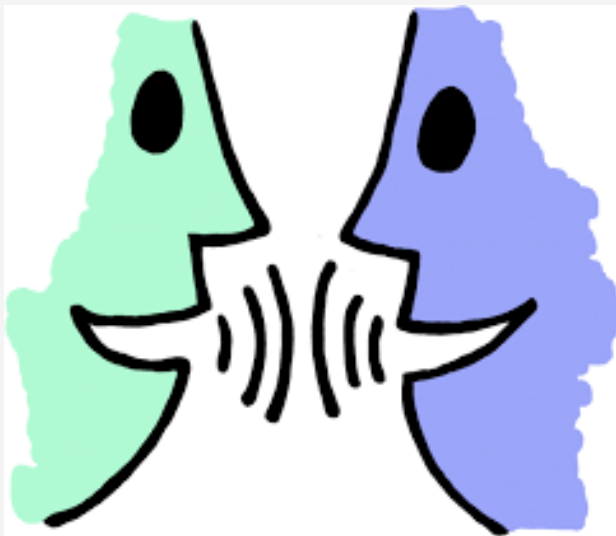
**"Uporaba umetne
inteligence bo ključna pri
blaženju podnebnih
sprememb."**

2. Opis dejavnosti

Debata je razprava o vnaprej določeni temi ali trditvi, pri kateri dve nasprotujoči se strani predstavljata in zagovarjata svoja stališča ter skušata ovreči argumente nasprotne strani.

Debata je komunikacijski dogodek, je metoda za izmenjavo idej in argumentov.

2. Opis dejavnosti

Priprava na debato vključuje več stopenj.

1. Določitev trditve.
2. Oblikovanje ekip.
3. Raziskovanje.
4. Potek debate.
5. Ocenjevanje.

2. Opis dejavnosti

2. Opis dejavnosti

2. Opis dejavnosti

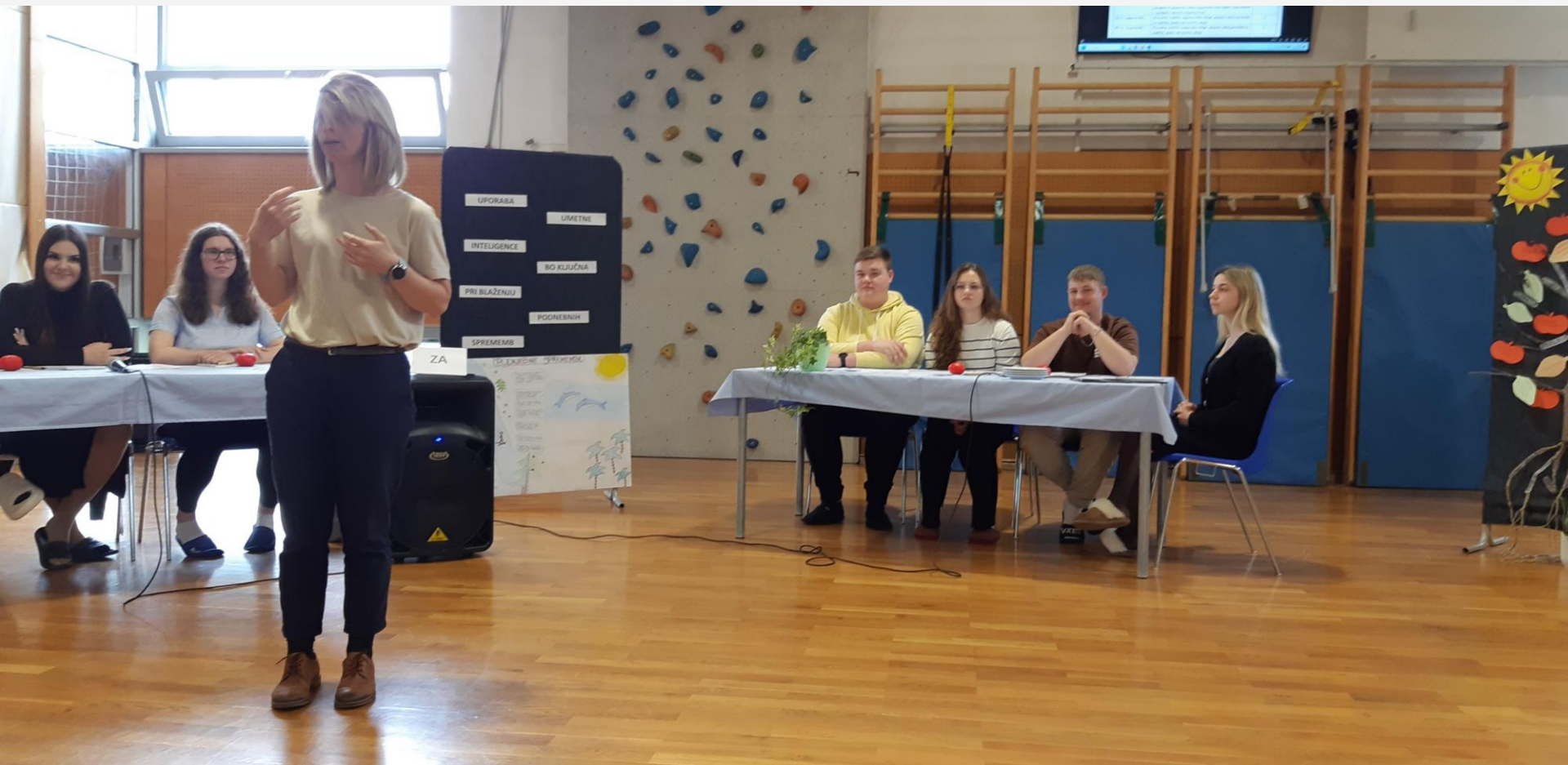
2. Opis dejavnosti

2. Opis dejavnosti

2. Opis dejavnosti

2. Opis dejavnosti

2. Opis dejavnosti

2. Opis dejavnosti

Naše ugotovitve ZA:

Da, umetna inteligenca (UI) lahko pomembno prispeva k blaženju podnebnih sprememb na več načinov. Dijaki so našli več ključnih področij:

- UI lahko obdela ogromne količine podnebnih podatkov (satelitski posnetki, podatki senzorjev, zgodovinski podatki) veliko hitreje kot tradicionalne metode, kar omogoča boljše napovedovanje ekstremnih vremenskih pojavov in boljše razumevanje vplivov podnebnih sprememb.

2. Opis dejavnosti

Naše ugotovitve ZA:

Da, umetna inteligenca (UI) lahko pomembno prispeva k blaženju podnebnih sprememb na več načinov. Dijaki so našli več ključnih področij:

- UI lahko z napovedovanjem vremenskih razmer napove proizvodnjo sončne in vetrne energije z večjo natančnostjo, kar pomaga pri stabilizaciji električnega omrežja.

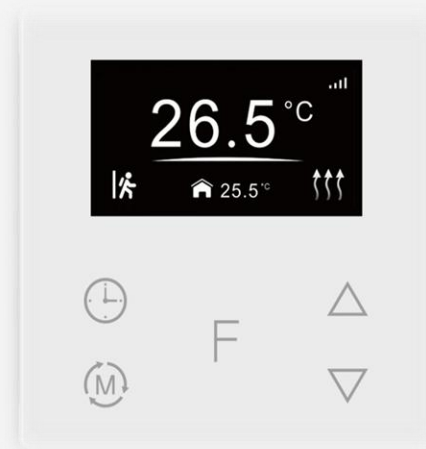

2. Opis dejavnosti

Naše ugotovitve ZA:

Da, umetna inteligenca (UI) lahko pomembno prispeva k blaženju podnebnih sprememb na več načinov. Dijaki so našli več ključnih področij:

- UI lahko optimizira porabo energije v stavbah (na primer pametni termostati, upravljanje razsvetljave) ter tako bolje uravnava ponudbo in povpraševanje po energiji.

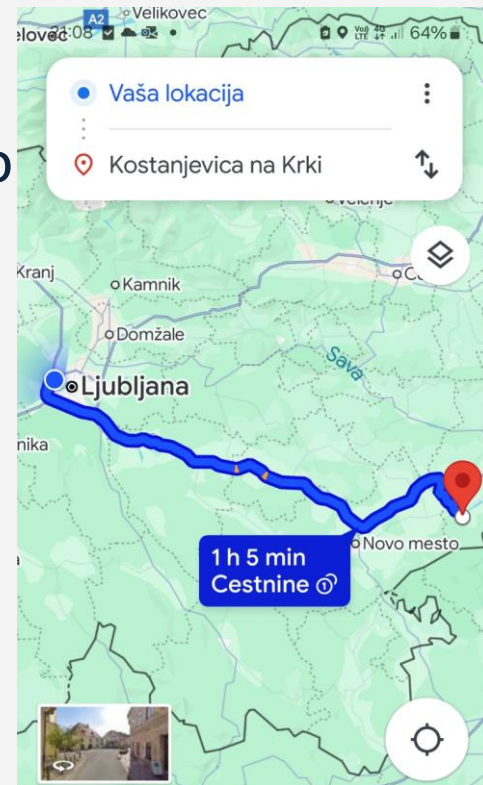

2. Opis dejavnosti

Naše ugotovitve ZA:

Da, umetna inteligenca (UI) lahko pomembno prispeva k blaženju podnebnih sprememb na več načinov. Dijaki so našli več ključnih področij:

- UI lahko z analizo prometa optimizira poti in tako zmanjša porabo goriva in emisije toplogrednih plinov, izboljša tudi učinkovitost javnega prevoza, kar zmanjšuje emisije iz prometa.

2. Opis dejavnosti

Naše ugotovitve ZA:

Da, umetna inteligenca (UI) lahko pomembno prispeva k blaženju podnebnih sprememb na več načinov. Dijaki so našli več ključnih področij:

- UI lahko analizira satelitske posnetke za zgodnje odkrivanje krčenja gozdov, požarov in drugih okoljskih sprememb, kar omogoča hitrejša ukrepanje.

*Požar na Krasu leta
2022.*

2. Opis dejavnosti

Naše ugotovitve PROTI:

Ne, umetna inteligenca (UI) ne more pomembno prispevati k blaženju podnebnih sprememb. Dijaki so našli več pomembnih razlogov:

- Visoka poraba energije. Podatkovni centri in superračunalniki, ki poganjajo UI porabijo ogromne količine energije. Če ta energija prihaja iz fosilnih goriv, to prispeva k emisijam toplogrednih plinov. Velike količine energije se porabljajo za delovanje strežnikov in hlajenje. Ogljični odtis teh centrov je pomemben in narašča z večjo uporabo UI.

2. Opis dejavnosti

Naše ugotovitve PROTI:

Ne, umetna inteligenca (UI) ne more pomembno prispevati k blaženju podnebnih sprememb. Dijaki so našli več pomembnih razlogov:

- Strojna oprema, ki jo uporablja UI hitro zastari in zaradi tega nastaja veliko elektronskih odpadkov, kar obremenjuje okolje.

2. Opis dejavnosti

Naše ugotovitve PROTI:

Ne, umetna inteligenca (UI) ne more pomembno prispevati k blaženju podnebnih sprememb. Dijaki so našli več pomembnih razlogov:

- Za proizvodnjo strojne opreme potrebujemo nekatere redke zemeljske elemente, na primer kobalt in litij. Pridobivanje teh je pogosto povezano z rudarjenjem in obsežnimi posegi v okolje, uporabo kemikalij pri pridobivanju in predelavi ter veliko porabo vode. Rudarjenje je lahko povezano tudi s slabimi delovnimi pogoji in kršitvami človekovih pravic.

2. Opis dejavnosti

Naše ugotovitve PROTI:

Ne, umetna inteligenca (UI) ne more pomembno prispevati k blaženju podnebnih sprememb. Dijaki so našli več pomembnih razlogov:

- Neenak dostop. Razvite države lažje uvajajo rešitve s pomočjo UI, medtem ko revnejši deli sveta teh možnosti nimajo.

2. Opis dejavnosti

Naše ugotovitve PROTI:

Ne, umetna inteligenca (UI) ne more pomembno prispevati k blaženju podnebnih sprememb. Dijaki so našli več pomembnih razlogov:

- UI je mogoče zlorabiti za ustvarjanje in širjenje prepričljivih lažnih novic, zavajajočih vsebin ali propagande, ki zanika podnebne spremembe ali nasprotuje podnebnim politikam.

To lahko zmede javnost, zmanjša zaupanje v znanost ter oteži doseganje potrebnih ukrepov.

3. Cilji trajnostnega razvoja

Debata na temo vpliva umetne inteligence na podnebne spremembe lahko pripomore k trajnostnemu razvoju na več načinov:

- ozaveščanje,
- kritično razmišljanje,
- odgovorno odločanje,
- povezovanje znanja iz naravoslovja z informatiko in družboslovjem ter s tem razumevanje, da je pri reševanju izzivov potreben interdisciplinarni pristop,
- spodbuja razmišljanje, kako tehnologije uporabiti v korist okolja in družbe.

Želimo si, da bi debata postala na šoli vsakoleten dogodek.

7calendar.com

4. Cilji trajnostnega razvoja

Nadaljnje aktivnosti:

vsakoletno in vztrajno ozaveščanje o podnebnih spremembah in razmišljanje, kaj lahko kot posamezniki na tem področju storimo.

4. Viri in literatura

ZA IN PROTI – ZAVOD ZA KULTURO DIALOGA

Pro et Contra - Institute for culture of dialogue,

<https://zainproti.si/debata-in-debatna-metodologija/>

MISLITI IN GOVORITI BOLJŠI SVET,

http://www.zainproti.com/web/Prirocnik_slo.pdf

How AI could help fight climate change (Kako bi UI lahko pomagala v boju proti podnebnim spremembam) **Vir:** BBC News, **datum objave:** 7. december 2023,

<https://www.google.com/search?q=https://www.bbc.com/news/business-67639014>

4. Viri in literatura

OpenAI ChatGPT. (2025, 4. maj). [Generirano besedilo na vprašanje kako bi umetna inteligenca (UI) lahko pomembno prispevala k blaženju podnebnih sprememb]. <https://chat.openai.com/>

OpenAI ChatGPT. (2025, 4. maj). [Generirano besedilo na vprašanje zakaj umetna inteligenca (UI) ne more pomembno prispevati k blaženju podnebnih sprememb]. <https://chat.openai.com/>

Shutterstock – free images

Fotografije – osebni arhiv

Hvala
za
pozornost!

